

Den sanna fransyska katekesen, till bruk och nyttjande för Paris och departementerne : tillika med läran om tron, hoppet och kärleken : af en f.d. prest ; öfvers. [P. U. Huldberg]

1830

EOD - Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 12 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400- till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
 - Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
 - *Sök:** Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
 - *Klipp & klistra:** Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).
- *Ej tillgängligt i varje e-bok.

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- Villkor för användning: <https://books2ebooks.eu/csp/sv/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 40 bibliotek från 12 europeiska länder denna service. Sök böcker tillgängliga för den här tjänsten: <https://search.books2ebooks.eu>
Mer information finns tillgängliga via <https://books2ebooks.eu> boken.

KATEKESEN; Den
samma fransyska.

121
121
(121)
0
1830

Uppsala
1830

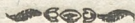
Königliche Wappengre
Buchbinden Braut

D

K

Den sanna Fransyska

KATEKESEN.

Parisiak devise:

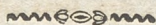
Vi likna ingen, men tjena alla till exempel.

Voltaire's Brutus.

Den sanna Fransyska
K A T E K E S E N,

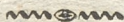
till bruk och nyttjande för Paris
och departementerna.

Tillika med läran om

tron, hoppet och kärleken,

af en f. d. Prest.

Öfversättning.

P. H. Huldberg

U p s a l a,
E m. B r u z e l i u s.

1830.

Den svenska Franskyska

W. A. T. E. R. S. E. N.

En bok och nyttjande för Fatta
och Gärningsmännen

Utlämnad till den

från hoppet och kärleken

J. A. F. P. B.

”L
skall
lösning
dock
Detta
ingen
styrka
biktfa
kyrko

„Låt presterskapet ärfva“ sade kejsaren, „och ingen skall dö, utan att tro sig förpligtad att betala sin aflösning: ty, af hvad tänkesätt man ock måtte vara, vet dock ingen, hvart man kommer när man lemnar lifvet. Detta är dock den stora, sista räkenskapen, således kan ingen gå i borgen för sin sista känsla eller sin tankestyrka. Hvilken kan säga, att jag icke skall dö i en biktfaderns armar och att han icke skall förmå mig till kyrkoböter, äfven för det onda som jag icke gjort?“

Las Cases' dagbok, Svenska öfversättningen, fjerde delen pag. 96.

Handwritten text at the top of the page, possibly a title or header, which is mostly illegible due to fading.

Handwritten section header, possibly "Kapitel" (Chapter).

Main body of handwritten text, consisting of several paragraphs. The text is extremely faded and difficult to read, but appears to be a continuous narrative or list of items.

het
någ
und
ma
än
oss
on

Första Capitlet.

Fråga. Hvilken är Fransmännens Gud?

Svar. Friheten och Chartan.

Fr. Hafven J flere?

Sv. Nej, de utgöra blott en.

Fr. Förklara mig detta något närmare.

Sv. Gerna. Sedan mera än femtusen år var friheten dyrkad af alla menniskor. Den hade dock blott några få offentliga altaren, strödde här och der, och hvilka undsluppit dess oförsonliga fiendes, tyranniets, vaksamma ögon. Trött vid dessa olyckor, förbarmade hon sig ändteligen öfver menskliga släktets blodstårar och sände oss Chartan, sin älskade dotter, uppenbarad hos oss genom en verkning af — den rättvisa anden.

Fr. När kom hon till eder?

Sv. År 1814.

Fr. Hvad lærer hon eder?

Sv. Vår lycka.

Fr. På hvad sätt?

Sv. Genom artiklar.

Fr. Hvilka äro de?

Sv. Se här några af de förnämsta, som med outpligliga drag äro ristade i våra hjertan.

Fransmännen äro lika inför lagen, hvilka än deras titlar, deras stånd må vara.

De contribuera ovillkorligt, i proportion till deras förmögenhet, till Staten.

De kunna alla erhålla både civila och militära tjänster. Deras individuella frihet är fullt garanterad: ingen kan förföljas eller arresteras utom i de fall och efter de former, som lagen föreskrifver.

Hvar och en bekänner sin religion med lika frihet och erhåller för sin gudstjenst enahanda beskydd.

Fransmännen äga rätt att allmängöra och låta trycka sina meningar, enligt lagarnas föreskrifter.

Censuren kan aldrig åter införas.

Alla egendomar äro heliga, äfven nationalgodsen. Laggen gör ingen åtskillnad.

Allt efterspanande af meningar och önsknningar, gjorde före restaurationen, är förbudet. Enahanda glömska anbefalles domstolarne och privata personer.

Conscriptionen är afskaffad. Sättet att komplettera arméén är bestämdt genom en lag.

Denna charta, med alla de rättigheter den tillerkänner fransyska folket, är öfverlemnad åt nationalgardets och alla goda medborgares garanti.

Fr. Är detta allt?

Sv. Nej. Chartan innehåller ännu andra föreskrifter, särskildta förordnanden och några som angå våra hederlige deputerade. Artikeln 55, t. ex., berättigar desse att ställa till ansvar ministrar, som hafva missbrukat sin makt till statens förderf.

Fr. Gifvas sådana exempel?

Sv. Aj, aj! Min herre: man har många sådana exempel i år.

Fr. Är denna Charta oändlig? (*infinie*)

Sv. Ja; men tack vare de förändringar, som friheten, hennes gudomliga moder, gör, hon skall snart vara evig och fulländad. (Originallet har *finie*, såsom ordlek till *infinie*.)

Fr. Är hon odödlig?

Sv. Ja, hon har haft början, men skall alldrig hafva något slut.

Fr. Hvarföre skall hon icke hafva något slut, då hon haft början?

Sv. Emedan hon är tillkommen för att tjena oss, skydda oss, och derigenom erhålla ett evigt lif.

Fr. Hvem ansvarar er för det?

Sv. Vårt interesse och våra medborgares blod, gjutet för att förskaffa oss henne.

Fr. Än edra herrar?

Sv. Vi hafva inga sådana mer. Vi hafva blott de fer, hvilka tänka lika som vi.

Fr. Huru många räknar er sekt?

Sv. Omkring fyratio millioner, och innan kortt al dem, som bebo jordens yta. Friheten går med stora ste beväpnad med sanningens fackla.

Fr. Hvad bjuder Chartan, på det J mågen vinna de ta ändamål?

Sv. Enighet.

Fr. Hvaruti består enigheten?

Sv. Att man är döf för dessa smågillen, som utkläcka af det enskildta intresset, och aldrig ser på annat än de allmänna intresset.

Fr. Förklara mig detta.

Sv. Jag vill gifva er en apologue, som skall säga er att all makt är svag, då den ej är grundad på enighet.

En man, på grafvens brädd, till sina söner sade:

„Försöken hvem af Er kan bryta dessa rör,

Som jag har bundit hop.“ Han dervid knippan lade

I äldsta sonens famn, som gemast tog sig för,

Att med sin styrkas makt det lätta undret göra;

Förgäfves. Åt sin hrör han knippan ändtligt ger,

Som fåfängt bjuder till, och så den yngsta ber

Försöka hvad han kan. Omöjligt! Gubben ler,

Och löser knippan upp, och börjar så förstöra

Hvart enda rör för sig, som lyckades rätt bra.

„Nu ser ni, mina barn, den lexa jag vill gifva;

Blott enighet gör stark, O, måtte ni förblifva

Som bröder enige!“ Min goda fader! ja,

Vi vilja lyda dig och alltid ense vara!

Var allas rörda svar. Den gode gubben dog,

Och denna glada tro i grafven med sig tog.

Betydlig rikedom han åt dem hunnit spara,

Men också mycket bråk; processer kommo snart,

Men brödren, enige, dem alla öfvervunno;

Och alla sanningen af gubbens lärdom funno;

Men allt förändrar sig. När, under tidens fart,

Intresset skildes åt, hvad blodets band förenat,

Allt gick till undergång i strid om mitt och ditt.
Jurister, domare, fiskaler togo sitt,
Och snart var allt förbi. —

Blott enighet gör stark, oenighet förstör!

Blott frid och enighet vårt släktes lycka gör!

Se der hvad alla menniskor borde djupt känna,
Hvarefter de alltid borde handla.

Fr. Ni har rätt; men hvad bör man då göra
detta ändamål?

Sv. Reflectera öfver tvänne viktiga omständigheter:
1:o att menniskorna af den så kallade sämre klassen
borde hafva *mera kärlek för sig sjelfva*; att
böra vara öfvertygade derom, att alla menniskor
lika, att de alla hafva enahanda ingång till lifvet,
de alla födas *nakna*, utan *styrka*, utan *förmåga*
utan *omdöme*, och att de således icke böra låta förblu
sig af rikedomarnes och titlarnes glitterguld; att de bö
ra veta, det de som befalla icke äro *deras Herrar*
utan *Chefer*, dem de sjelfve tillsatt för att vaka öf
ver statens bästa, under det de sysselsätta sig med sin

*) Männe detta icke skall vara det samma som Syden
ska *Mineryas* medelklass?

husliga göromål. 2:o Att man, långt ifrån att tro de underverk, som presterne och konungarne hafva gjort, för att bevisa deras makt, tvärtom bör beklaga de millioner offer som hafva fallit för *ärelystnaden, rofgrigheten och okunnigheten*; att man bör underkasta sina tankar reflexionens analys, då man snart skall finna, att allt som kommer ifrån meuniskan, *luktar jord*.

Fr. Hvad slutar ni af allt detta?

Sv. Om mängden vore mera uplyst och kände sin verkliga ställning, skulle den icke längre vara en kastboll för en *handfull* äregirige, utan blifva fri, och följaktligen som den borde vara.

Fr. Hvad skulle då blifva af konungarne?

Sv. De *sanna* konungarne, såsom *Ludvig Filip*, skulle alltid förblifva älskade chefer för lycklige medborgare.

Fr. Än af presterne?

Sv. Män, hvilka man skulle förbjuda, att, sittande på högar af guld, predika *fasta och armod*; män, åt hvilka folket skulle ropa: „*gifven oss icke blott vackra*

ord, utan äfven vackra efterdömen; varen dygdige, det i mågen lära oss att älska dygden!"

Andra Kapitlet.

Fr. Hvilka dygder äro nödvändige för den, som vill förtjena namn af en fri man?

Sv. De äro fem: kunskap, måttlighet, mod, vetenskap, och samhet, mensklighet.

Fr. Hvarföre kunskap?

Sv. För att kunna skilja godt och ondt; för att ha en stark själ i en stark kropp. Våra fäder uttrycka detta ganska väl genom berättelsen om Achilles, hvar uppfostran anförtroddes åt centauren Chiron, som var till hälften djur och till hälften menniska.

Snillet och kunskaperna tillhöra menniskan; styrkan kan hafva vi gemensamt med djuren.

Fr. Hvarföre måttlighet?

Sv. Emedan menniskan, öfverlemnad åt sina passioner, gör sig föraktlig för allt, som omger henne emedan det är omöjligt, att få en sund idé ur en sjuk hjerna.

De gamle Spartanerne hade den vanan, att låta slafvarne dricka sig druckne, och i detta tillstånd promenera på allmänna ställen, för att genom detta exempel ingifva medborgarne afsky och vedervilja för fylleri. Hos Egyptierne, de gamle Perserne, Grekerne, afgjorde man alla vigtiga affärer fastande.

Fr. Hvarföre mod?

Sv. För att hafva styrka att bryta sina bojor. Utan denna dygd skulle vi ännu vara under Jesuiternes färla.

Läs berättelserna om de odödlige tre Juli-dagarna, och ni skall se de vackraste sidor, dem både den äldre och nyare historien har att framvisa!

Fr. Hvarföre verksamhet?

Sv. Emedan denna dygd försäkrar den fria människan om en lycklig framtid, och om en ålderdom utan behof och bräckligheter.

Fr. Hvarföre mensklighet?

Sv. En fri människa bör vara älskad af alla, till och med af sina ovänner. Fråga gensd'armerne, det kungliga ex-gardet och så många andra, hvad de skulle vara, om denna dygd icke funnes? — Döda!

Tredje Kapitlet.

Läran om Tron, Hoppet och Kärleken.

Fr. Hvad är tro?

Sv. Den blindes väg till okunnighet och slafveri.

Fr. Hvilken är eder tro?

Sv. Menniskan bör alltid föredraga sitt förnuft och stora filosofers erfarenhet, framför orimliga och löjliga mysterier.

Fr. Hvad är hoppet?

Sv. Det är begäret, att för alltid vara befriad ifrån träldomens ok och ifrån elaka Konungar.

Fr. Gör en bekännelse af hoppet.

Sv. Jag tror på fullkomligheten af vår högtälskadé Charta; jag hoppas, att hela världen snart skall ställa sig under vår nationalfana, och att alla folk skola taga till valspråk: *jemnlighet, rättvisa, frihet!*

Fr. Hvad är kärleken?

Sv. Kärleken är det goda, som vi göra åt Ex-konungen och hans famille.

Fr. Gör en bekännelse af denna kärlek.

Sv. Carl, du har blifvit bedragen af skurkar; du

är gjort ondt och därför blifvit straffad, Men var lugn,
i skola sörja för dina behofver, likasom för din fa-
miljes; måtte icke förebräelserna förkorta dina dagar! Dö
frid, vi förbanna dig icke mera!

Fjerde Kapitlet.

Om Budorden.

Fr. Är det nog att äga dessa dygder, för att för-
tjena namn af fri?

Sv. Nej. Man bör äfven lyda budorden.

Fr. Huru många sådane hafven J?

Sv. Fyra:

1:o Du skall tillbedja och älska Chartan;

2:o Vid henne skall du svärja och noga hålla din ed.

3:o Hvarje Söndag skall du läsa henne med uppmärk-
samhet.

4:o Du skall hedra hennes moder, friheten; på det
dig må väl gå och du må länge lefva på jorden.

Fr. Än Kyrkans Budord?

Sv. Dem emottaga vi icke mera.

Fr. Ni hafven dock sådane?

Sv. Å ja sex, som alla kunna reduceras till ett.

Fr. Huru lyder detta då?

Sv. Gör som jag säger, men icke som jag gör.

Femte Kapitlet.

Om Synden.

Fr. Hvad är synd?

Sv. Synd är ett förräderi emot lagarne.

Fr. Huru många slags synder hafven J?

Sv. Två slag: Svaghetssynder och Dödssynder.

Fr. Hvad är svaghetssynd?

Sv. Det är en *Spion*.

Fr. Hvad är dödssynd?

Sv. Det är en *Bourmont*.

Fr. Hafven J icke andra synder?

Sv. Jo. Vi hafva ännu sju hufvudsynder: Högmöd,
Girighet, Slöseri, Afund, Omåttlighet, Vrede och Lättja.

Fr. Hvad är högmöd?

Sv. *Polignac*.

Fr. Hvarföre?

Sv. Emedan uti honom ensam voro förenade de
sex laster, som förstöra en Stat: *fåfånga, ostentation,*

ärelystnad, inbillskhet, förakt för nästan och olydnad.

Fr. Hvad är girighet?

Sv. *Wellington.*

Fr. Hvarföre?

Sv. Emedan han är känslolös för den arma satan, som hos honom begär gästfrihet (se karrikaturen; *Jag kan icke göra något för Eder, min hederliga vän.*)

Fr. Hvad är slöseri?

Sv. *Arkebiskopen i Paris.*

Fr. Hvarföre?

Sv. Emedan han blott har en brottslig böjelse för de nöjen, som strida emot den kristliga kyskheten.

Fr. Hvad är afund?

Sv. En *Jesuit.*

Fr. Hvarföret?

Sv. Emedan en Jesuit sörjer öfver andras välgång; emedan hans hog och lust blott leker på förtal, smädelse och allt, som kan skada nästan.

Fr. Hvad är omättlighe?

Sv. *De Villèle.*

Fr. Hvarföre denne Minister?

Sv. Emedan han aldrig kunde bli mätt, hvarken

på penningar eller bedrägerier (*truffes*, som äfven betyder en ätlig och mycket värderad svamp).

Fr. Hvad är vrede?

Sv. *Hertigen af Angoulême*.

Fr. Åh, hvarföre det?

Sv. Emedan han, om han ägt det kristliga tålmodet, icke skulle hafva blifvit sårad, då han bröt sönder värjan för sin älskade kusin, Hertigen af Ragusa.

Fr. Hvad är lättja?

Sv. *Carl den Tionde*.

Fr. Hvarföre?

Sv. Emedan han icke haft själsstyrka nog, att sostenera sitt parti, som han öfvergifvit; och, efter hvad Nationerna veta, den som öfvergifver sitt parti, den...

Sjette Kåpitlet.

Om Fastan.

Fr. När fastar ni?

Sv. När vi icke hafva något annat att göra.

Fr. Hvad afhåller ni Eder isynnerhet ifrån?

Sv. Ifrån galna får.

Sjunde Kapitlet.

En Parisares B'ner.

Fr. Säg mig er morgonbön!

Sv. Skyndom, o Fransmän, se friheten sträcker
Fammande armar åt hela vår jord!

Ej mera bojan den frie förskräcker;

Lyssnen då, bröder, till frihetens ord:

„Framåt marche, gån på!

Mot dessa batailloner,

Mot tyranni'ts kanoner,

Till segren, marche, gån på!“

Hasten medborgare, hasten att strida,

Strida för frihet och fädernesland!

Frihet och seger gå tryggt vid er sida,

Bojan är bruten af frihetens hand.

„Framåt &c. &c.!

Hvem för oss an i den blodiga striden?

Jo denne Nestor med snöhvita hår;

Se *Lafayette*, som gaf friheten, friden,
Åt tvenne verldar, i spetsen ju går!

„Framåt &c. &c.

Se, hur kolonnen så praktfullt sig målar
Med de tre färgerna! Se, hur i skyn
Frihetens regnbåge skimrande strålar;
O hvilken herrlig, upplifvande syn!

„Framåt &c. &c.

Orleans! Du, som de färgor har burit,
Dem hela Frankrike bär nu i dag,
Vi skola hålla den ed, vi dig svurit!
Var endast rättvis; ej hård eller svag!

„Framåt &c. &c.

Sorgtrummor, ljuden till slagtoffrens ära!
Panthéon, tag deras namn i ditt sköt!
Hjeltarnes stoft vi till grafvarne bära!
Ej deras minnen i grafven man slöt,

„Framåt marche, vi gå!

Cypress, med lager blandas;

Den frihet, som vi andas,

Är edert verk ändå!

Odödligheten kröner

De fallna landets söner!

Framåt marche, gån på!"

Fr. Låt mig höra er aftonbön.

Sv. Vi känna ingen annan än *Te Deum!* eller *Re-*
quiem.

Fr. Så läs då er Pariser-bön på Latin.

Sv. Nej. Jag talar för att blifva förstädd.

Åttonde Capitlet.

För att upplysa några tvifvelsmål.

Fr. Hvad är Panthèon?

Sv. Det är ett National-monument, upprest af det
tacksamma fäderneslandet, till ära åt aflidne hjeltar.

F. Hvad är Magdalenas monument?

Sv. Det är ett tempel, invigdt för att emottaga den
gyllene boken, uti hvilken inskrifvas namnen på de ly-
sande män, som äro födde eller komma att födas i vårt
sköna fädernesland.

Fr. Än kapellet på Richelieu-gatan?

Sv. Koäböjen främlingar, för detta sorgens kapell!
Det är till åminnelse af det rena Pariser-blod, som först
slutit för världens frihet! Det är der, hvarest, i kom-

uande sekler, den *menniskoblifne* slafven skall helsa fr
hetens första martyrer! Detta monument är Charta
insegel och tyranniets skräck!

Fr. Hvad är *Ludvig XV:s* torg?

Sv. Det är Endrägtighets-gudinnans torg, på hvil
ken snart skall höjas äfven Frihetens bildstod.

Fr. Hvad är en Kyrka?

Sv. Det är ett vackert monument, som dock ic
alltför mycket hör mångfalldigas.

Fr. Hvad är en Kardinal?

Sv. Det är en man, som har dolkar och mätresse

Fr. Hvad är en Abbé?

Sv. Då han uraktläter sina skyldigheter, är han
för Staten onyttig person, kostsam för hvar enskild med
borgare och stundom skadlig för sitt fädernesland.

Sammandrag:

Fr. Hvad är en fri medborgare?

Sv. Det är en rättvis man, som bibehåller sig
som modererar sig, som skaffar sig kunskaper och som le
ver för sina likar, lika som desse lefva för honom.

A m e n.

helsa fr

Charta

hvi

ock ic

ätresse

r han e

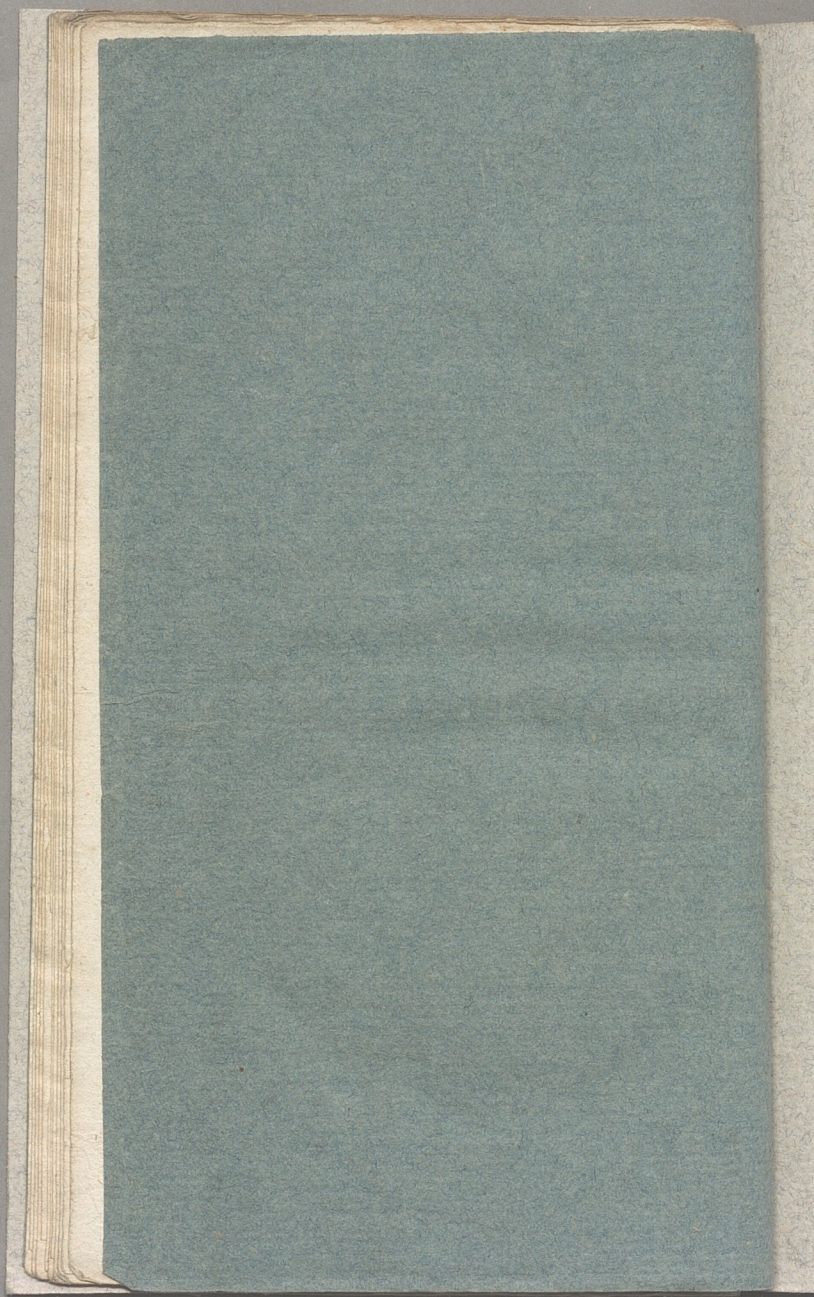
ild med

nd.

ler sig

som le

om.

National Library
of Sweden

LÄSESALSLAN

60001000332972

www.books2ebooks.eu